

1. UVODNA RAZMATRANJA

1.1 Predmet istraživanja

Koliko je važna izrada strategije razvoja lokalnih samouprava evidentno samo ako se nakon implementacije iste analiziraju efekti same strategije razvoja. Zemlje u tranziciji, koje su komunistički sistem napustile na najteži način, ratom, nakon zavretka istog, našle su se u novom svijetu koji je ekonomski, socijalno ali u svakom drugom pogledu napredovao. Tehnologija je napredovala, tržište se promijenilo i nerijetko traži veće standarde za sve proizvode i usluge. Zastarijela ali često i uništena industrija nije u mogućnosti da nastavi funkcionisanje, ali i postojeći kapaciteti koji su nadživjeli ratna dešavanja uglavnom su zastarijeli i ne omogućavaju izradu proizvoda koji mogu biti konkurentni na tržištu. Ne rijetko su lokalne zajednice primorane da se preorijentišu na neke druge pravce razvoja. Primjer tome je i opština Novi Grad koja je prije rata bila oslonjena na mali broj veličih drvo prerađivačkih, tekstilni i metaloprerađivačkih preduzeća. Jedan dio ovih preduzeća je u potpunosti prestalo sa radom, dok je drugi dio prekinuo sa proizvodnjom nakon niza neuspjelih privatizacija. Ono što se može uzeti kao prioritet u razvoju je pokretanje novih privrednih aktivnosti. Dakako u uslovima u kojima se nalazi Republika Srpska i BiH, to nije moguće uraditi bez dodatnih ulaganja same lokalne samouprave ili osmišljavanjem i stvaranjem uslova koji će privući nove investitore na područje opštine.

1.2 Ciljevi istraživanja

Pravilno izabrani strateški ciljevi i potpuna implementacija strategije trebaju da doprinesu postizanju ciljeva izrade samog strateškog dokumenta. Cilj istraživanja ovog rada je dokazati da ulaganje direktno utiče na društveno ekonomski život jedne lokalne samouprave, što je donekle i tačno u slučaju opštine Novi Grad i razvojne strategije opštine za period 2006-2010 godine. Nažalost zbog turbulencija u svijetskoj ekonomiji veliki broj razvojnih projekata predviđenih strategijom razvoja opštine Novi Grad, nisu mogli biti implementirani, a samim tim je upitno koliko su strateški ciljevi uspješno postignuti.

1.3 Polazna hipoteza

Pravilno usmjerena ulaganja mogu biti motor pokretač posrnule privrede, posebno ako su ulaganja usmjerena u mala i srednja preduzeća, bez obzira da li se radi o kreditnim ili donatorskim sredstvima. Također, izgradnjom poslovnih zona u kojima bi se potencijalnim domaćim ili stranim investitorima omogućilo jeftinije, jednostavnije i isplativije poslovanje, otvara mogućnost da isti ulože svoj kapital u lokalnu samoupravu, samostalno ili u vidu javno-privatnog partnerstva. Ulaganjem kapitala u pokretanje privrednih aktivnosti otvoriće se mogućnost razvoja lokalne samouprave ne samo u sektoru privrede nego i u drugim sferama društveno-ekonomskog razvoja lokalne samouprave.

1.4 Metode istraživanja

Metode koje ćemo koristiti kreću od sagledavanja same socio-ekonomske analize razvoja opštine Novi Grad, SWOT analize, do empirijskih pokazatelja i analize ulaganja u pojedine sektore sa posebnim osvrtom na sektor preduzetništva. Na osnovu toga doćemo do zaključka i do potvrde postavljene polazne hipoteze.

2. POJAM STRATEGIJE

Pojam strategija se pojavljuje u ekonomiji i poslovnoj ekonomiji sredinom 20 veka. Reč strategija vodi poreklo od grčkih reči “stratos”-vojska i “ago”-voditi. Pojam je preuzet iz vojne terminologije i odnosi se na veštinu uspešnog vođenja ratnih operacija. Ona znači osmatranje neprijatelja, koordiniranje sopstvenih aktivnosti i traženje načina da se nadmudri neprijatelj.

Od sredine veka pojam strategije se koristi u oblasti menadžmenta i vezuje se za određeni tip odluka koje menadžeri donose a one najčešće imaju dugoročnu orijentaciju, vezane su za sticanje prednosti nad drugima i za određeno područje poslovne aktivnosti, zahtevaju angažovanje najširih resursa, pod velikim su uticajem vrednosti, normi i očekivanja širokog kruga steikholdera. Strategijske odluke su povezane sa opštim pravcima i dugoročnom politikom dok su taktičke odluke vezane za kratkoročne i dnevne funkcije.

Postoje dva pristupa definisanju strategije- stariji i noviji. Stariji su dominirali 60-tih godina. Piter Draker je dao svoj doprinos u knjizi “Praksa menadžmenta” i napravio razliku svih odluka koje menadžeri donose na strategijske i taktične. Alfred Čendler smatra da strategiju treba posmatrati kao određivanje osnovnih dugoročnih ciljeva i zadataka preduzeća i definisanje kursa akcije i alokacije resursa neophodnih za ostvarivanje postavljenih ciljeva. U svom daljem radu analizirao je odnos strategije i strukture za koji je tvrdio da mora biti dvosmeran. Kenet Endrjuz vidi strategiju kao skup odluka kojima organizacija definiše ciljeve, svrhu postojanja i planove za ostvarivanje ciljeva. Strategija predstavlja šablon za postizanje uspeha. On ističe i da je strategija preduzeća rezultat određenog organizacionog procesa koji se nemože odvojiti od strukture, ponašanja i kulture preduzeća.

Igor Ansof strategiju posmatra u kontekstu odnosa organizacije i njenog okruženja. On tvrdi da strategija predstavlja jednu od odluka kojima se usmerava ponašanje organizacije i doprinosi ostvarivanju ciljeva, uvažavanju odnosa organizacije i eksternog okruženja ali i utvrđivanju pravila u internim odnosima u organizaciji.

Opšta ocena starih radova o strategiji je da su autori dosta lutali da bi napravili razliku između pojmova strategija i poslovna politika.

Noviji ili uži pristupi nastali su 70-80-ih godina 20 veka. Po ovoj grupi strategija se posmatra kao specifičan način za ostvarivanje ciljeva. Svaki cilj može da se ostvari na više načina. Strategija podrazumeva traženje načina za njihovo ostvarivanje gde se uzimaju u obzir faktori iz organizacionog okruženja i internih mogućnosti. Strategija je jedan način za ostvarivanje ciljeva preduzeća. Strategija pomaže u izboru najboljeg puta ka ostvarivanju tih ciljeva poslovanja.

Strategijske odluke određuju sveukupni pravac u kome se kreće preduzeće u zavisnosti od promena u okruženju. Strategiju netreba vezivati za samo važne i značajne odluke.